

Студент 4 курсу
факультету економічної інформатики ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ЗАГАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ АВТОМОБІЛІВ ТА АВТОТОВАРІВ УКРАЇНИ

Анотація. Розглянуто аналіз ринку автомобілів та автотоварів в Україні. Наведено загальні тенденції розвитку ринку автомобілів та автотоварів, а також стан ринку автомобілів та автомобільної продукції у часи світової економічної кризи.

Аннотация. Рассмотрен анализ рынка автомобилей и автотоваров в Украине. Приведены общие тенденции развития рынка автомобилей и автотоваров, а также состояние рынка автомобилей и автомобильной продукции во времена мирового экономического кризиса.

Annotation. The article analyzes the market of cars and automotive products in Ukraine. The general trends in the market of cars and automotive products as well as the state of the car market and automotive products in the global economic crisis are discussed.

Ключові слова: ринок автомобілів та автотоварів, роздрібний товарообіг автозапчастин та автомобілів, попит на автотовари, індекс цін на ринку автозапчастин.

У сучасних умовах глобалізації світової економіки показав свою неефективність фінансовий механізм, який був зорієнтований, у першу чергу, на обслуговування товарообмінних процесів. Неефективна соціально-економічна політика українського уряду суттєво посилила вплив світової фінансової кризи на розвиток вітчизняної економіки.

До входження в кризу ринок автомобільних запчастин був одним із найбільших і тих, які швидко розвиваються в Україні. Головною причиною нарощування темпів його зростання стала позитивна динаміка розвитку суміжного автомобільного ринку. Вступ України до Світової організації торгівлі також додав додаткового імпульсу виробникам та імпортерам значної кількості автозапчастин.

Ринок запчастин певною мірою є відображенням ринку автомобілів та іншої техніки, які продаються і експлуатуються в Україні. Загальний ринок запчастин України активно реагував на кризові явища та скорочення споживчого попиту. Однак найбільший вплив на тенденції споживання запчастин надає ринок автомобілів, а також загальна економічна ситуація в країні.

Сукупний парк автомобілів і техніки країни зростає, незважаючи на уповільнення темпів реалізації легкових авто, в тому числі прискорено забезпечено і машинами, що були у використанні. За даними Всеукраїнської асоціації автоімпортерів і дилерів середній вік автомобілів в Україні перевищує європейські показники і становить понад 19 років [1].

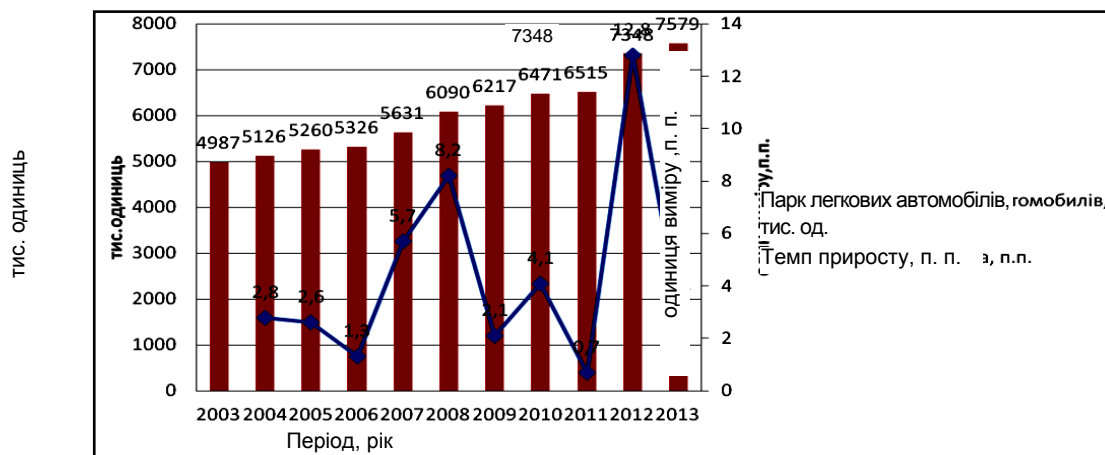

Рис. 1. Динаміка парку легкових автомобілів України, тис. од.

Ринок запчастин та інших автомобільних комплектуючих характеризується високим рівнем конкуренції. Дана тенденція пов'язана з великою кількістю операторів на роздрібному та оптовому ринку. Вони, як правило, включають у свою асортиментну лінійку продукцію вітчизняного, а також імпортного виробника, що дозволяє більшою мірою задовольнити споживчий попит.

Варто зазначити, що конкуренція на ринку в кризовий період загострилася, оскільки знизилися доходи споживачів та їх рівень платоспроможності, що вплинуло на попит продукції. Загострення конкуренції на ринку

призвело до деякого скорочення числа компаній, які реалізують продукцію на ринку. Також в умовах кризи компаніям більше часу доводилося приділяти новим сегментам – розширювати клієнтську базу, планувати і розвивати нові напрями. Ті компанії, які використовували правильну політику, що передбачає оновлення асортиментної лінії продукції, відповідної споживчим перевагам – змогли не тільки зберегти свої позиції на ринку, а й наростити частку. Для таких компаній криза дала можливість стимулювати процеси оптимізації структур управління бізнесом. Різкий спад попиту на запчастини спостерігався в період економічної кризи у 2008 – 2009 роках. Проте вже в наступні роки ринок швидко відновився.

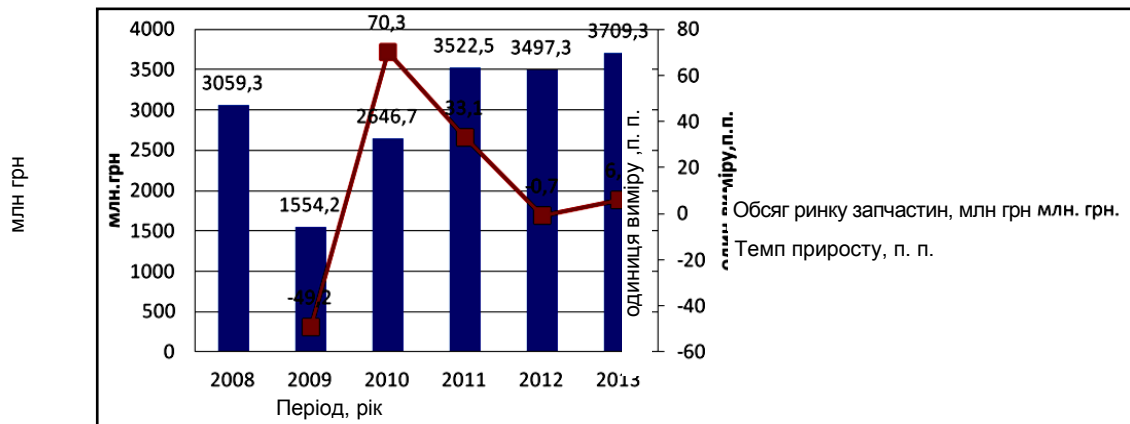

Рис. 2. Динаміка обсягів ринку запчастин за 2008 – 2013 роки, млн грн

Одним із основних економічних показників діяльності торгового-промислового підприємства є товарообіг – процес обміну товарів на гроші. Товарообіг характеризує процес руху товарів за допомогою актів купівлі-продажу. Як економічна категорія, товарообіг характеризується наявністю одночасно двох ознак:

- товару як об'єкта продажу;
- продажу як форми руху товару від виробника до споживача.

Товарообіг торгового підприємства можна розглядати:

- по-перше, як результат діяльності підприємства торгівлі, його економічний ефект;
- по-друге (у соціально-економічному аспекті), як показник товарного постачання населення, один з показників рівня життя.

За класифікацією ООН роздрібний товарообіг відноситься до показників, що характеризує рівень життя.

Розрізняють роздрібний і оптовий товарообіг. Під роздрібним товарообігом розуміють передачу товарів кінцевим споживачам. На цьому процесі звернення товару завершується, тобто надходить у сферу споживання. Слід розглянути товарну структуру роздрібно товарообороту автомобілей та автотоварів в Україні на рис. 3.

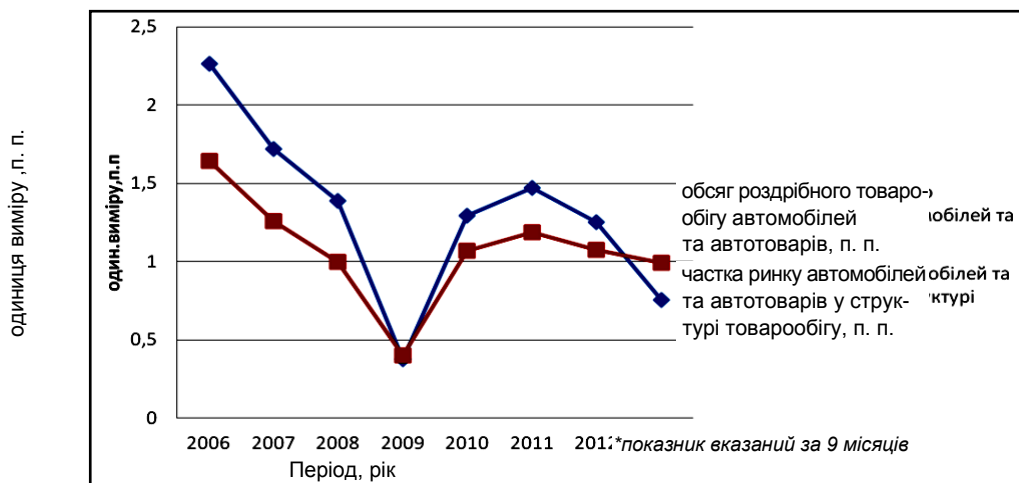

Рис. 3. Товарна структура роздрібно товарообігу автомобілей та автотоварів в Україні з 2006 по 2013* роки

На графіку зображені тенденції розвитку в абсолютному та відносному значенні за проміжок часу з 2006 по 2013* роки (*показник за 9 місяців). Видно, що тенденції розвитку за своїм напрямом дуже схожі між собою, але в абсолютних значеннях показник вище. У 2009 році спостерігається збіг показників як у абсолютному, так і у відносному значенні. Цей збіг характеризує різкий спад роздрібно товарообігу, який пов'язаний зі світовою економічною кризою та зміною індексу цін. У 2009 році спостерігаються найнижчі показники, але до сьогодні наявна позитивна тенденція розвитку в обох вимірах.

Індекс цін виробників промислової продукції (ІЦВ) є показником зміни цін у часі, у сфері промислового виробництва. ІЦВ дозволяє відслідковувати та визначати тенденції змін цін як за видами економічної діяльності, так і виробництва конкретної продукції. Він використовується під час створення інформаційної бази для прогнозування і управління процесами ціноутворення у промисловості, перерахунку показників системи національних рахунків у постійні ціни та забезпечує можливість проведення міжнародних співставлень. Таким чином, результати змін ІЦВ за 2005 – 2013 роки мають такий вигляд (рис. 4).

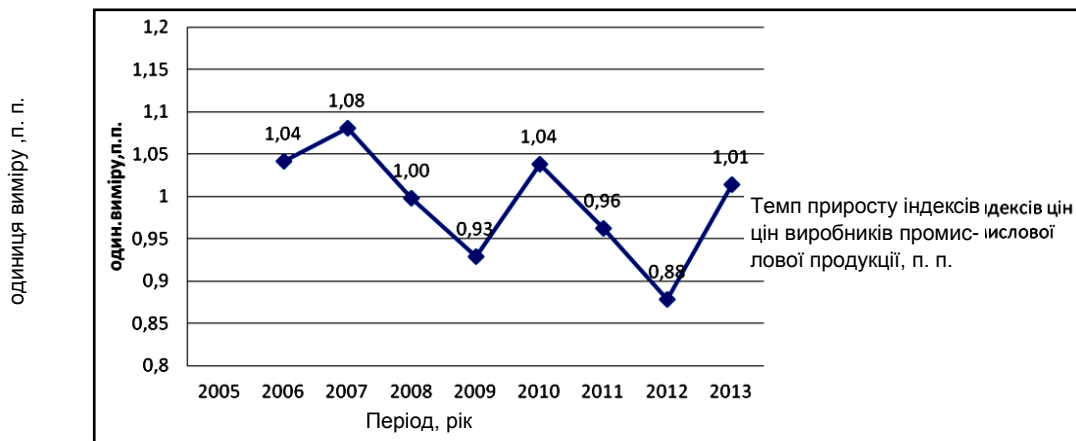

Рис. 4. Індекс цін виробників промислової продукції за 2005 – 2013 роки

На графіку видно, що темпи зростання індексу цін виробників мають мінливу тенденцію розвитку. Як вже було зазначено, що у 2009 році спостерігалися різкі спади, не тільки на товари, які пов'язані з автомобілями та автотоварами, а з економікою взагалі, так само це видно і на графіку, але це не найгірший показник серед всієї сукупності. Найнижчий показник спостерігається у 2012 році, але на сьогодні має тенденцію щодо позитивного розвитку. Для загального спостереження та впливу один на одного між роздрібним товарообігом автомобілів та автотоварів було запропоновано розрахувати коефіцієнт випередження.

Порівняння інтенсивності змін рівнів рядів між роздрібним товарообігом автомобілів, автотоварів та індексом цін виробників промислової продукції в часі можливо за допомогою коефіцієнтів випередження (відставання), що складають відношення базисних темпів зростання (або приросту) двох рядів динаміки за однакові відрізки часу. Коефіцієнт випередження (відставання) показує, у скільки разів швидше зростає (відстає) рівень одного ряду динаміки порівняно з іншим [2].

Слід розглянути графік коефіцієнта випередження (відставання) за 2005 – 2013 роки на рис. 5.

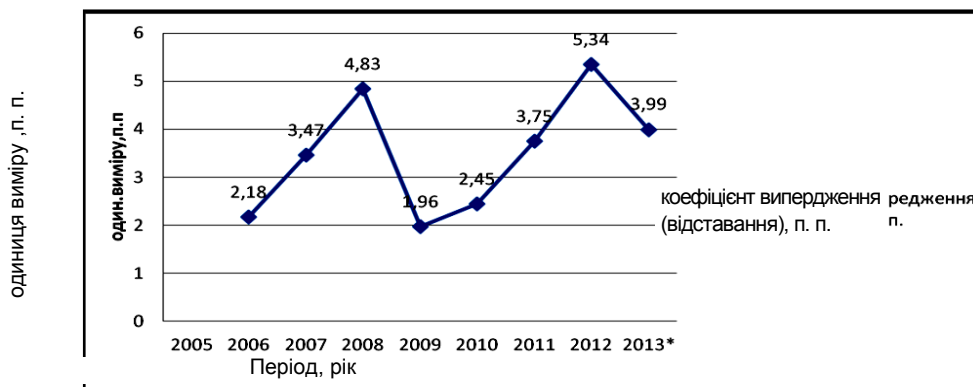

Рис. 5. Коефіцієнт випередження (відставання)

З даного графіка можна зробити висновок щодо випередження роздрібною товарообігу, тобто темпи зростання обсягу реалізації автомобілів та автотоварів випереджають індекс цін виробників у декілька разів, і найменшим значенням серед них є значення у 2009 році, яке склало 1,96.

Зі зміною становища на світовому ринку відбулися зміни і на ринку автомобілів та автозапчастин. До різких змін призвела світова економічна криза, яка завдала шкоди не тільки ринку автомобілів та автотоварів, а також і іншим ринкам. Зі зміною індексів цін змінюється товарообіг, це підкреслюється тільки тим, що ринок автомобілів становиться більш мінливим, а ринок автозапчастин та автотоварів набирає обертів та з кожним роком стає тільки міцнішим. Бо не для кожної людини випадає нагода купити новий автомобіль, адже дешевше полагодити старий [3].

Наук. керівн. Чанкіна І. В.

Література: 1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://uk_rstat.org/. – Назва з екрану. 2. Анализ тенденций развития современного рынка автозапчастей в Украине [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://transportinform.com>. – Название с экрана. 3. Украинский рынок автомобилей и запчастей на фоне мировых тенденций [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://carway.com.ua/>. – Название с экрана. 4. Велигорський В. Ф. High живе [Електронний ресурс] / В. Ф. Великогорський. – Режим доступу : <http://www.business.ua/articles/automarket/3929/print/>. – Назва з екрану.

5. Велигорський В. Ф. Темпи просто / В. Ф. Велигорський // Бізнес. – 2011. – № 27. – С. 112–113.